

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

**2 KLASĖS MOKINIŲ MOKYMOSI
PASIEKIMŲ DIAGNOSTINIO
VERTINIMO VYKDYMAS
SAVIVALDYBĖSE IR MOKYKLOSE
2016 M.**

Metodinės rekomendacijos

TURINYS

1	PASIRUOŠIMAS DIAGNOSTINIAM VERTINIMUI	3
2	MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, DALYVAVIMAS.....	3
3	DIAGNOSTINIO VERTINIMO VYKDYMAS IR ADMINISTRAVIMAS MOKYKLOSE.....	4
3.1	BENDROSIOS TAISYKLĖS	4
3.2	MOKINIŲ TESTAVIMO EIGA (TESTŲ ADMINISTRAVIMAS).....	4
4	MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI.....	5
5	SKAITYMO DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI	6
6	RAŠYMO DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI	6
6.1	RAŠYMAS. 1 dalis (Kalbos sandaros pažinimas).....	6
6.2	RAŠYMAS. 2 dalis (Teksto kūrimas)	7

1 PASIRUOŠIMAS DIAGNOSTINIAM VERTINIMUI

- 1.1 Visų pirma, rekomenduojama išnagrinėti „Bendrąją testavimo vykdymo tvarką 2016 m.“, kurioje pateikiama pati bendriausia informacija. Šiame dokumente pateikiamos metodinės rekomendacijos, svarbios diagnostinio testavimo 2 klasėse vykdytojams¹.
- 1.2 Užtikrinti, kad apie testavimą būtų informuoti mokiniai ir jų tėvai:
 - 1.2.1 mokinių tėvams galima paaiškinti, kokio pobūdžio užduotis vaikai turės atlikti. Jeigu tėvai pageidauja, jiems galima parodyti NEC svetainėje paskelbtus diagnostinių testų pavyzdžius;
 - 1.2.2 mokinius būtina iš anksto informuoti apie būsimus diagnostinius vertinimus, stengtis informaciją pateikti patraukliai, sudominti (negąsdinti mokinių), leisti pasijusti reikšmingais, pabrėžti atkaklumo ir dedamų pastangų svarbą, paaiškinti, kaip galima susikaupti, nusiraminti, nesiblaškyti, nešvaistyti laiko, nieko nepraleisti, pamokyti, kaip pasitikrinti savo darbą, „iš akies“ įvertinti, ar gautas rezultatas yra tikėtinas, ir paaiškinti, kaip reikia taisyti klaidas ir apsirikimus (pvz., aiškiai nubraukti ir parašyti iš naujo).
- 1.3 Informuoti mokinius, jog užduotys bus įvairios, vienos – lengvesnės, kitos – sunkesnės, todėl susidūrę su kažkokia nesuprantama ar „nejveikiama“ užduotimi, neturėtų nusiminti, o tiesiog pereiti prie kitos užduoties, o jeigu liks laiko, patarti sugrįžti prie nebaigtos ar praleistos užduoties ir pamėginti dar kartą.
- 1.4 Perspėti, kad atliekant matematikos diagnostinį testą, skaičiuokliais naudotis negalima (išskyrus tuos specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, kuriems specialistai rekomendavo kitaip).

2 MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOŠI POREIKIŲ, DALYVAVIMAS

- 2.1 Svarbiausia vadovautis nuostata, jog visų mokinių mokymosi pasiekimai yra svarbūs. Specialiuųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo dieną neturi patirti atskirties, jie turi teisę vienodomis sąlygomis dalyvauti mokymosi pasiekimų vertinime ir atlikti tas pačias užduotis, kurias atlieka visi 2 klasės mokiniai (ypatingais atvejais mokykla gali pati nuspręsti kitaip).
- 2.2 Specialiuųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams būtina sudaryti esminius specialiuosius jų poreikius atitinkančias fizinės aplinkos sąlygas, tačiau negalima suteikti pagalbos, dėl kurios mokinio rezultatai galėtų būti geresni. Svarbu, kad testų rezultatai parodytų realią padėtį ir padėtų planuojant mokiniui būtiną paramą ateityje.
- 2.3 Jeigu vis tik mokiniui atliekant testą buvo suteikta jo rezultatus paveikusi pagalba (pvz., perskaitoma ar paaiškinama užduotis, pateikiamas tinkama linkme nukreipiantis klausimas ir pan.), apie tai turi būti parašyta mokinio testo sąsiuvinyje, kad rezultatai būtų tinkamai interpretuojami. Tokiais atvejais, kai mokiniams buvo suteikta akivaizdi rezultatus paveikusi pagalba, rezultatai neturi būti suvedami į DIVEMO sistemą ir lyginami su kitų mokinių pasiekimais.
- 2.4 Rekomenduojama su mokiniais, kurie ugdomi pagal pritaikytas ar individualizuotas programas, vėliau (pvz., kitą dieną) individualiai peržiūrėti visas užduotis ir išsiaiškinti, ar mokinys gebėtų tas pačias diagnostines užduotis atlikti geriau, jeigu jam būtų suteikta pagalba (pvz., užduodant tinkama linkme nukreipiantį klausimą ir pan.).
- 2.5 Pageidautina, kad vėliau mokytojai su kolegomis pasidalintų informacija apie specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų dalyvavimą, savijautą, aptartų rezultatus, planuotų tikslingas mokymosi pagalbos priemones.

¹ Mokyklų, kuriose ugdymas vyksta rusų arba lenkų kalba, pedagogams reikėtų išnagrinėti šias rekomendacijas ir pasirengti savo mokiniams pateikti paaiškinimus ta kalba, kuria vyks testavimas. Labai svarbu, kad paaiškinimų turinys atitiktų tai, kas pateikiama šiose rekomendacijose.

3 DIAGNOSTINIO VERTINIMO VYKDYMAS IR ADMINISTRAVIMAS MOKYKLOSE

3.1 BENDROSIOS TAISYKLĖS

- 3.1.1. Už diagnostinių testų administravimą mokykloje turėtų būti atsakingi visi antrų klasių mokytojai, t.y. jie turėtų būti testavimo administratoriais savo klasėse.
- 3.1.2. Rekomenduojama, kad antroklų mokytojai patys vykdytų savo mokinių diagnostinį vertinimą, tačiau, siekiant užtikrinti testavimo duomenų patikimumą, savivaldybės ar mokyklos atstovai gali stebėti, kaip vykdomas testavimas.
- 3.1.3. Visi antrų klasių mokiniai testą atlieka vienu metu, t.y., jei mokykloje yra kelios paralelinės antros klasės, diagnostinis vertinimas turėtų būti vykdomas tuo pačiu metu (tą pačią dieną ir valandą).
- 3.1.4. Geriausia, jei antroklų testavimas vyktų klasėse, kuriose vaikai įprastai mokosi, t.y. nerekomenduojama visų antrų klasių mokinius testuoti vienoje patalpoje (pvz., salėje).
- 3.1.5. Atlikdami testus mokiniai gali naudotis šiomis priemonėmis – rašikliu, trintuku ir liniuote.
- 3.1.6. Mokiniai visas užduotis atlieka savarankiškai, be mokytojo pagalbos. Negalima atsakinėti į tokius klausimus, kurie galėtų mokiniams padėti ar sutrukdyti teisingai atsakyti į konkrečius klausimus.
- 3.1.7. Svarbu įsitikinti, kad visi mokiniai supranta, ką jie turi daryti, ir žino, kaip užrašyti savo atsakymus. Galima atsakinėti į su tuo susijusius klausimus.
- 3.1.8. Rekomenduojama, kad mokiniai be rimtos priežasties neišeitų iš testavimo patalpos.
- 3.1.9. Labai svarbu, kad dalies antroklų mokymosi pasiekimai neliktų neįvertinti. Jeigu testavimo dieną mokinys sirgo ar nebuvo mokykloje dėl kitų svarbių priežasčių, rekomenduojama sudaryti sąlygas diagnostinius testus atlikti vėliau (kitą dieną). Tai labai svarbu siekiant atsakingai stebėti visų mokinių mokymosi pažangą ir mokinių tėvams suteikti objektyvią informaciją apie mokymosi pasiekimus.

3.2 MOKINIŲ TESTAVIMO EIGA (TESTŲ ADMINISTRAVIMAS)

- 3.2.1. Iki 5-ių minučių vyksta pasiruošimas kiekvienam testavimui.
- 3.2.2. Administratorius (pvz., antroklų mokytoja) pasako, ką mokiniai turės daryti ir kaip elgtis, nuramina ir padrąsina, paaiškina viską, kas mokiniams gali būti neaišku, perskaito nurodymus, skirtus atitinkamam diagnostiniam testui.
- 3.2.3. Administratorius skelbia darbo pradžią. Mokiniais pasakoma, kad testams atlikti jiems skiriama apie 45 min., t.y. viena įprasta pamoka, tačiau esant poreikiui, šis (visiems, kurie nespėja ir yra nusiteikę užbaigti pradėtą užduotį) **laikas gali būti pratęstas iki 55 min.** Būtų naudinga, jeigu mokytojai užfiksuotų informaciją (sąsiuvinyje galima pažymėti, kuri užduotis buvo atlikta paskutinė prieš pratęsiant laiką) apie tai, kiek užduočių buvo atlikta laiku ir kiek per papildomai skirtą laiką, o vėliau, palyginę gautus rezultatus, patys įvertintų, ar dėl to, kad buvo skirta daugiau laiko, mokinys pasiekė geresnių rezultatų.
- 3.2.4. Praėjus 40 minučių, testo administratorius turi pranešti mokiniams, kad jiems liko dirbti 5 minutės (tuo pačiu įvertintų situaciją dėl laiko pratęsimo poreikio).
- 3.2.5. Jeigu kai kurie mokiniai testą užpildytų anksčiau už kitus, testų administratorius turi paprašyti, kad tie mokiniai dar kartą peržvelgtų savo atliktas užduotis, pasitikrintų, ar tikrai viską atliko be klaidų.
- 3.2.6. Mokiniais rekomenduojama paaiškinti, kad prie kiekvienos užduoties parašėte nupieštas taškas, kuriuos mokiniai „renka“ atlikdami užduotis. Taškas skiriamas tik už teisingai atliktą užduotį, todėl verta pasitikrinti, ar teisingai suprato užduoties sąlygą. Kuo daugiau tokių taškų surinks, tuo geresnis bus rezultatas.

- 3.2.7. Prie paraštėje nupieštų taškų esančiuose langeliuose mokiniams rašyti nieko nereikia, jie skirti vertintojams, kurie įrašys 1, jeigu mokiniui skiriamas taškas, ir 0, jeigu taškas neskiriamas. Jeigu langelio nėra, vertinimą (1 arba 0) reikia parašyti tiesiog paraštėje prie nupiešto taško. Jeigu paraštėje virš langelio nupiešti 2 taškai, tai langelyje galima įrašyti 0, 1 arba 2.
- 3.2.8. Kiekvieno diagnostinio testo pabaigoje yra puslapis, kuriame mokiniai prašomi pareikšti savo nuomonę apie atliktas užduotis, todėl rekomenduojama dar prieš pradėdant testą, paaiškinti mokiniams, kaip pažymėti (pabraukti žodį TAIP arba NE) savo nuomonę, o taip pat pasakyti, kad jų nuomonė labai svarbi.

4 MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI

- 4.1. Prieš atliekant **matematikos diagnostinį testą**, mokytojas turi mokiniams paaiškinti, kad:
- 4.1.1. Kai kurios užduotys bus su pateiktais keliais galimais atsakymais, pažymėtais raidėmis A, B, C, D. Kiekvienai tokio tipo užduočiai yra tik po vieną teisingą atsakymą. Atlikdami šias užduotis, mokiniai turi apibraukti raidę, esančią šalia pasirinkto atsakymo. Kaip reikia žymėti, parodyta 1 pavyzdyje (galima parodyti lentoje).

1 pavyzdys

Kuris skaičius yra didesnis už 5?

3	4	5	6
A	B	C	D

- 4.1.2. Norėdamas pakeisti atsakymą, mokiniai turi perbraukti pirmąjį pasirinkimą ir pažymėti kitą atsakymą. Kaip reikia žymėti, parodyta 2 pavyzdyje (galima parodyti lentoje).

2 pavyzdys

Kuris skaičius yra didesnis už 5?

3	4	5	6
A	B	C	D

- 4.2. Atlikdami kitas užduotis, mokiniai turi patys užrašyti atsakymus arba sprendimus – teste tam yra palikta vietos. Užduotyse, kur parašyta „Užrašyk sprendimą“, turi nuosekliai užrašyti visus sprendimo veiksmus.
- 4.3. Visą informaciją galima pakartoti iki trijų kartų. Jei mokiniams kyla klausimų, mokytoja į juos atsako
- 4.4. Mokytoja nurodo mokiniams atsiversti sąsiuvinius ir atlikti užduotis. Toliau mokiniai dirba savarankiškai, o mokytoja prižiūri jų darbą.

5 SKAITYMO DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI

- 5.1. Prieš skaitymo pasiekimų (teksto supratimo) vertinimą mokytoja turi mokiniams paaiškinti, kaip atlikti užduotis (pvz., mokiniams garsiai perskaityti žemiau pasviru šriftu užrašytą tekstą). Visą informaciją galima pakartoti iki trijų kartų.

PRADŽIA

Šiandien jūs atliksite teksto supratimo testą. Tai yra tokia užduotis, kai mokiniai turi atidžiai perskaityti tekstą ir atsakyti į žemiau, po tekstu, pateiktus klausimus.

Šiame teste rasite skirtingų klausimų. Vieni klausimai gali pasirodyti lengvi, kiti – sunkesni. Atidžiai perskaitykite kiekvieną iš jų ir pasistenkite kuo geriau atsakyti. Kai kurie klausimai pateikti su keliais galimais atsakymais, pažymėtais raidėmis. Kiekvienam tokio tipo klausimui yra tik po vieną teisingą atsakymą. Atsakydami į tokius klausimus nuspalvinkite skrituliuką, esantį šalia pasirinkto atsakymo. Kaip reikia žymėti, parodyta 1 pavyzdyje (galima parodyti lentoje). Nuspalvintas skrituliukas su raide C, nes savaitėje yra 7 dienos.

Jei nuspręsite atsakymą pakeisti, perbraukite pirmąjį pasirinkimą ir pažymėkite kitą atsakymą. Kaip reikia žymėti, parodyta 2 pavyzdyje.

Atsakydami į kai kuriuos klausimus, atsakymus turėsite užrašyti sąsiuvinyje tam skirtoje vietoje. Tokio tipo klausimas parodytas 3 pavyzdyje.

1 PAVYZDYS

1 Kiek savaitėje yra dienų?

- A 2 dienos
- B 5 dienos
- C 7 dienos
- D 10 dienų

2 PAVYZDYS

2 Kiek savaitėje yra dienų?

- A 2 dienos
- B 5 dienos
- C 7 dienos
- D 10 dienų

3 PAVYZDYS

3 Kuo vasara skiriasi nuo žiemos? Parašyk vieną skirtumą.

1. _____

- 5.2. Jei mokiniams kyla klausimų, mokytoja į juos atsako.

Kai baigsite darbą, užverskite sąsiuvinį ir laukite kol aš paimsiu.

Galite pradėti.

- 5.3. Toliau mokiniai dirba savarankiškai, o mokytoja prižiūri jų darbą.

6 RAŠYMO DIAGNOSTINIO TESTO ADMINISTRAVIMO NURODYMAI

6.1 RAŠYMAS. 1 dalis (Kalbos sandaros pažinimas)

- 6.1.1 Prieš atliekant testą, mokytoja turi mokiniams paaiškinti kaip atlikti užduotį (pvz., mokiniams garsiai perskaityti žemiau pasvirusiu šriftu užrašytą tekstą). Visą informaciją galima pakartoti iki trijų kartų.

PRADŽIA

Atsiverskite sąsiuvinį. Labai atidžiai perskaitykite kiekvieną užduotį ir ją atlikite. Jeigu kils neaiškumų, pakelkite ranką ir aš prieisiu. Ar prieš pradėdami turite klausimų?

6.1.2 Jeigu mokiniai turi klausimų, mokytoja į juos atsako.

Kai baigsite darbą, pasitikrinkite, ar nepadarėte klaidų, užverskite sąsiuvinus ir laukite kol aš juos paimsiu.

Galite pradėti.

6.1.3 Toliau mokiniai dirba savarankiškai, o mokytoja prižiūri jų darbą.

6.2 RAŠYMAS. 2 dalis (Teksto kūrimas)

6.2.1 Prieš atliekant testą, mokytoja turi mokiniams paaiškinti kaip atlikti užduotį (pvz., mokiniams garsiai perskaityti žemiau pasvirusiu šriftu užrašytą tekstą). Visą informaciją galima pakartoti iki trijų kartų.

6.2.2 Rekomenduojama mokiniams paaiškinti, kad prieš pradėdant kurti tekstą reikia atidžiai perskaityti užduotį ir patarimus. Reikėtų pabrėžti, kad patarimai yra labai svarbūs, todėl jais reikia vadovautis. Jeigu berašant sunku sugalvoti, ką toliau rašyti, reikia vėl paskaityti patarimus.

6.2.3 Mokiniams reikia pasakyti, kad jie neturi prirašyti visų sąsiuvinio eilučių. Sąsiuvinyje tiesiog skirta kiek daugiau vietos, kad prireikus būtų galima nubraukti nepavykusį sakinį ar teksto dalį ir parašyti iš naujo. Viso teksto perrašyti nereikia. Labai svarbu paminėti, kad vaikai stengtųsi rašyti aiškiai, t.y. įskaitomai.

PRADŽIA

Kiekvienas turite sąsiuvinį, kuriame puslapio viršuje yra užduotis ir patarimai. Toliau – tuščios eilutės, kuriose rašysite savo kuriamą tekstą. Eilučių pabaigoje yra užrašas PASITIKRINK, kuris kviečia dar kartą peržiūrėti savo darbą, jeigu reikia, ištaisyti klaidas.

Atidžiai perskaitykite puslapio viršuje esančią užduotį ir patarimus, į kuriuos turite atsižvelgti rašydami, o tada pasistenkite kuo geriau įsivaizduoti, ką galėtumėte aprašyti savo kuriamame tekste. Stenkitės nenukrypti nuo temos, rašykite tik tai, kas svarbu jūsų kuriamam tekstui. Pasistenkite, kad skaitančiajam jūsų sukurtas tekstas būtų aiškus ir įdomus. Jeigu nesiseka – tai dar kartą perskaitykite užduotį ir patarimus.

Jei suabejosite, kaip rašyti kokį nors žodį, kelkite žodžiui klausimą ir taikykite žinomą taisyklę, prisiminkite įsimintinos rašybos žodžius. Nepamirškite sakinio pradėti didžiąja raide, o sakinio pabaigoje parašyti reikiamą skyrybos ženklą.

Viską pabaigę jūs galėsite pareikšti savo nuomonę apie šią užduotį, pabraukdami tinkamą atsakymą. Kuomet baigsite, užverskite sąsiuvinus ir ramiai palaukite, kol aš paimsiu jūsų darbus.

Ar turite klausimų?

6.2.4 Jeigu mokiniai turi klausimų, mokytoja į juos atsako.

O dabar atsiverskite sąsiuvinus, kiekvienas tyliai perskaitykite užduotį, patarimus ir pradėkite rašyti.

6.2.5 Toliau mokiniai dirba savarankiškai, o mokytoja prižiūri jų darbą.